

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

HOTĂRÂRE nr.

din 2023

mun. Chișinău

cu privire la aprobarea Raportului privind punerea în aplicare a măsurilor provizorii de echilibrare de către Entitatea de echilibrare SRL „Moldovatrangaz”

În temeiul pct. 599 și pct. 605-606 din Codul rețelelor de gaze naturale aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019 din 22.11.2019 și cererea SRL „Moldovatrangaz” nr. 27-1037 din 16.09.2022 Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică,

CONSTATĂ:

În conformitate cu pct. 599 din Codul rețelelor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019 (Codul Rețelelor), în absența unui nivel suficient de lichiditate al pieței angro a gazelor naturale pe termen scurt, OST (Entitatea de echilibrare) poate solicita cu acordul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (ANRE) punerea în aplicare a unor măsuri provizorii de echilibrare care să conducă la dezvoltarea unei piețe lichide și competitive.

SRL „Moldovatrangaz” a întocmit și prezentat la ANRE spre aprobare la data de 16.09.2022 Raportul privind punerea în aplicare a măsurilor provizorii de echilibrare. Raportul descrie stadiul de dezvoltare și de lichiditate a pieței angro a gazelor naturale, măsurile provizorii propuse cât și măsurile care vor fi luate în scopul eliminării acestora, având în vedere că condițiile de piață nu permit la această etapă aplicarea deplină a prevederilor Codului rețelelor de gaze naturale. În anul 2021, operatorul sistemului de transport (OST) al gazelor naturale SRL „Moldovatrangaz” a fost desemnat în calitate de Entitate de echilibrare (EE) a Republicii Moldova.

Prin Hotărârea ANRE nr. 408/2011, piața gazelor naturale din Republica Moldova a fost stabilită ca necompetitivă. În prezent, piața de gaze naturale cu amănuntul este puternic reglementată fiind impuse obligații de serviciu public de furnizare a gazelor naturale la prețuri reglementate și de ultimă opțiune.

Instituirea și aplicarea măsurilor provizorii reprezintă o necesitate ce derivă din stadiul actual de dezvoltare al pieței angro a gazelor naturale pe termen scurt definit printr-o lichiditate scăzută, absența competiției și produselor de tranzacționare. Astfel, lichiditatea pieței angro a gazelor naturale pe termen scurt se situează la un nivel insuficient promovării concurenței, în conformitate cu principiile generale stabilite de Codul rețelelor. De precizat, că la momentul prezentării Raportului de către SRL „Moldovatrangaz” tranzacțiile de pe piața gazelor naturale sunt realizate în baza contractelor bilaterale și nu sunt înregistrate la punctul virtual de tranzacționare (PVT), având în vedere că acesta nu a fost instituit.

Potrivit raportului, lichiditatea pieței angro a gazelor naturale se caracterizată de numărul redus al utilizatorilor de sistem în calitate de potențiali participanți la piața de gaze naturale, creșterea fără precedent a prețurilor de achiziție a gazelor naturale pe piețele angro internaționale, lipsa integrării pieței naționale de gaze naturale în piețele regionale, procurarea gazelor naturale prin intermediul contractelor pe termen lung (în anul 2021, contractul dintre SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom” a fost prelungit pentru o perioadă de 5 ani).

SRL „Moldovatrangaz” a propus următoarele măsuri provizorii care să permită implementarea unui mecanism provizoriu de echilibrare în corespunderea cu prevederile Codului rețelelor de gaze naturale: *utilizarea serviciilor de echilibrare, aplicarea nivelurilor de toleranță, plata provizorie pentru dezechilibru.*

Entitatea de echilibrare va realiza echilibrarea fizică prin contractarea *serviciilor de echilibrare*. Serviciile de echilibrare urmează a fi achiziționate într-un mod bazat pe piață, prin intermediul unei

proceduri de licitație publică, transparentă și nediscriminatorie. Termenii și condițiile contractelor privind furnizarea serviciilor de echilibrare urmează a fi elaborate de SRL “Moldovatrangaz” și coordonate cu Agenția, fiind aplicabile tuturor furnizorilor serviciilor de echilibrare, în conformitate cu prevederile Regulilor pieței gazelor naturale.

Nivelurile de toleranță zilnică urmează a fi determinate conform limitelor stabilite în pct. 157 din Regulile pieței gazelor naturale.

Plata provizorie pentru dezechilibru se bazează pe cantitatea finală de dezechilibru, cu luarea în considerație a limitelor de toleranță zilnică. Dezechilibrele comerciale ale utilizatorilor de sistem vor fi decontate financiar pe baza prețului de referință determinat ca minimum dintre prețul de referință de pe piața gazelor naturale adiacente din țările vecine, ajustate cu costurile de transport din/către acea piață sau prețul de referință obținut pe baza prețului mediu ponderat al gazelor naturale la import al tuturor furnizorilor de gaze naturale din luna precedentă, sau valoarea serviciilor de echilibrare utilizate de către Entitatea de echilibrare.

În ceea ce privește *armonizarea regimurilor de echilibrare* apreciem că măsurile provizorii propuse de SRL “Moldovatrangaz” în absența unui grad adecvat de lichiditate a pieței angro de gaze naturale pe termen scurt și lipsa unui mecanism efectiv de echilibrare corespund într-o primă etapă, principiilor generale prevăzute de Codul rețelelor de gaze naturale.

La examinarea Raportului ANRE a luat în considerare dezvoltarea graduală a regimului de echilibrare, în vederea implementării integrale a obligațiilor stabilite în Codul rețelelor. Aceste etape sunt în conexiune cu schimbările de pe piața gazelor naturale în ce privește creșterea competitivității, integrarea pieței și a lichidității. La o etapă ulterioară, când OST va dispune de mai multa expertiză și instrumente precum: posibilitatea de prognozare a consumului nonzilnic în baza profilelor standardizate de consum, alocarea capacității și nominalizarea, instituirea unei platforme de echilibrare sau de tranzacționare, va fi posibilă revizuirea măsurilor provizorii aplicabile prin completarea cu alte măsuri permise de Codul rețelelor sau eliminare totală a măsurilor provizorii.

În contextul celor constatate, Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică,

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul privind punerea în aplicare a măsurilor provizorii de echilibrare de către entitatea de echilibrare SRL „Moldovatrangaz”, valabil până la 12.12.2025 (se anexează).
2. Monitorizarea executării prezentei Hotărâri se pune în sarcina Departamentului gaze naturale și energie termică.
3. Prezenta Hotărâre poate fi contestată la autoritatea emitentă în termen de 30 de zile.

Veaceslav UNTILA
Director general

Eugen CARPOV
Director

Violina ȘPAC
Director

Alexei TARAN
Director